

Bediüzzaman; Vahiy ve ilham arasındaki fark

Bazı özelliklerinden dolayı ilhama mazhar olan meczup veya sapıtmışlar, kendilerine vahiy geldiğini veya peygamber olduklarını iddia edip hem aldaniyor, hem de çevrelerini aldatabiliyor.

(Ki, başta ABD’de olmak üzere Batı’da ruhî/manevî boşluk olduğundan buna sıkça rastlanıyor.) Aldanmanın iki sebebi olabilir:

- Birisi, bu kişilerin kimi zaman olağanüstü, olağan dışı veya harika haller, âdetler göstermesi,
- İkincisi de, ilham, vesvese, vahiy, keramet veya istidracın arasındaki farkın bilinmemesindedir.

İslâmî literatürde kastedilen genel mânâsıyla vahye peygamberler, ilhama veliler mazhar olur. Çalışma ve gayretle vahye asla liyakat kazanılamaz. Allah dilediği kullarını peygamber seçer, melekler vasıtasıyla veya vasıtasız onlara vahyederek konuşur ve mesajlarını onların eliyle insanlığa ulaştırır.

Bediüzzaman, vahiy ile ilham arasındaki nüansı şu misalle vurgular:

- Bir padişahın veya cumhurbaşkanının, halk tabakasından birisiyle, küçük, basit bir iş için özel bir isteğe dair, özel bir telefonla konuşması.
- Diğeri, saltanat ve makam unvanıyla ve reislik ismiyle ve genel hâkimiyet ve yetkileri çerçevesinde, emirlerini yaymak, duyurmak, teşhir maksadıyla haşmet ve azametini de açıklamak için bir elçisi veya büyük bir memuruyla, ulvî bir

fermanla konuşmadır.1

Yani padişahın veziriyle konuşmasıyla bir vatandaşla konuşması arasındaki fark gibidir. Vezirini (başbakanı) huzuruna kabul edip bütün ülkeyi ilgilendiren meseleleri konuşur. Halktan birisiyle, yalnızca onu ilgilendiren özel bir konuyu telefonla konuşması kâfidir.

Vahiy ile ilham arasında diğer önemli iki fark vardır:

1- İlhamdan çok yüksek olan vahyin çoğunlukla melaike vasıtasıyla ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır.

2- Vahiy gölgesiz, safi ve seçkinlere özeldir. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, geneldir. Melaike, insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi, çeşit çeşit, hem pek çok envalarıyla, denizlerin damlalarına kadar Rabbanî kelimelerin çoğaltılmasına sebep bir zemin teşkil ediyor.2 Zaten vahye mazhar olanlar peygamberdir ve belgeleri de mu'cizedir. Mu'cize, Sonsuz Kudret Sahibi'nin koyduğu ve devam edegelen tabiat kanunlarını bir anlık değiştirmesidir.

Kerametvari ilhama mazhar olmak ise, tabiat kanunları çerçevesinde özel bir çalışma ve gayretle yine O'nun izniyle kazanılan olağanüstü hal ve fiillerdir.

İleride bu meseleleri de detaylı olarak ele alacağız...

Dipnotlar:

1- Bediüzzaman, Sözler, s. 123.

2- Bediüzzaman, Şuâlar s. 117.